

ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

Шара Є. Ю.

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

Навчальний посібник

Київ • Алерта • 2026

УДК 657.6(075.8)
Ш25

*Рекомендовано до друку педагогічною радою
Ірпінського фахового коледжу економіки та права
(протокол № 6 від 23 квітня 2026 року)*

Рецензенти:

Осмятченко В.О. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки і підприємництва Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій;

Мискін Ю.І. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної політики, маркетингу та бізнес аналітики Державного податкового університету.

Шара Є.Ю.

Ш25 Фінансовий облік : навч. посібник. Київ: Алерта, 2026. 564 с.

ISBN 978-617-566-986-0

Навчальний посібник «Фінансовий облік» підготовлено відповідно до програми навчальної дисципліни «Фінансовий облік», з врахуванням вимог нормативно-законодавчих змін, НП(С)БО та плану рахунків.

У посібнику систематизовано навчальний матеріал таким чином, щоб здобувачі засвоїли діючу методика ведення фінансового обліку активів, капіталу, зобов'язань, витрат, доходів та результатів діяльності.

Навчальний посібник «Фінансовий облік» включає в себе всі компоненти методичного забезпечення дисципліни: курс лекцій; питання для самоконтролю; практичні завдання; тестові завдання; термінологічний словник; список рекомендованої літератури. Кожна тема включає розгляд питань цифровізації бухгалтерського обліку – як комплексний перехід облікових процесів через інтегроване використання сучасних цифрових технологій, що підвищують ефективність, точність і швидкість обробки облікової інформації.

Навчальний посібник «Фінансовий облік» призначено для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня – фаховий молодший бакалавр спеціальності D1 «Облік і оподаткування», здобувачів вищої освіти економічного спрямування, аспірантів, облікових працівників.

УДК 657.6(075.8)

ISBN 978-617-566-986-0

© Шара Є.Ю., 2026
© Ірпінський фаховий коледж економіки та права, 2026
© Видавництво «Алерта», 2026.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	10
-----------------	----

Тема 1.

Основи побудови фінансового обліку

1.1. Мета і сутність фінансового обліку.....	12
1.2. Організація фінансового обліку.....	15
1.3. Концептуальні основи фінансового обліку	16
1.4. Облікова політика підприємства.....	18
<i>Питання для самоконтролю .....</i>	<i>21</i>
<i>Тестові завдання .....</i>	<i>21</i>

Тема 2.

Облік грошових коштів

2.1. Облік готівкових операцій та операцій з іншими грошовими коштами	27
2.2. Облік операцій на поточних рахунках у банках.....	34
2.3. Облік грошових коштів на валютних рахунках	42
2.4. Цифровізація бухгалтерського обліку грошових коштів	44
<i>Питання для самоконтролю .....</i>	<i>47</i>
<i>Тестові завдання .....</i>	<i>47</i>
<i>Практичні завдання .....</i>	<i>56</i>

Тема 3.

Облік короткострокових фінансових інвестицій

3.1. Визнання та класифікація фінансових інвестицій.....	61
3.2. Облік поточних фінансових інвестицій.....	64
<i>Питання для самоконтролю .....</i>	<i>65</i>
<i>Тестові завдання .....</i>	<i>66</i>
<i>Практичні завдання .....</i>	<i>69</i>

Тема 4.

Облік довгострокових фінансових інвестицій

4.1. Оцінка фінансових інвестицій.....	72
4.2. Облік довгострокових фінансових інвестицій.....	75
4.3. Цифровізація бухгалтерського обліку фінансових інвестицій	82

<i>Питання для самоконтролю</i>	84
<i>Тестові завдання</i>	84
<i>Практичні завдання</i>	91

Тема 5.

Облік дебіторської заборгованості

5.1. Визнання довгострокової дебіторської заборгованості.....	93
5.2. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	95
5.3. Облік резерву сумнівних боргів	99
5.4. Облік операцій за короткостроковими векселями одержаними	101
5.5. Облік іншої поточної (нетоварної) дебіторської заборгованості	103
5.6. Цифровізація бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги та за розрахунками з підзвітними особами	115
<i>Питання до самоконтролю</i>	117
<i>Тестові завдання</i>	118
<i>Практичні завдання</i>	127

Тема 6.

Облік основних засобів та інших необоротних матеріальних активів

6.1. Визнання та класифікація основних засобів	133
6.2. Облік надходження основних засобів та витрат на їх утримання.....	137
6.3. Облік зносу основних засобів.....	143
6.4. Облік вибуття основних засобів	149
6.5. Облік витрат на поліпшення, ремонт і утримання основних засобів	154
6.6. Облік інших необоротних матеріальних активів	157
6.7. Облік зносу та вибуття інших необоротних матеріальних активів.....	163
6.8. Цифровізація бухгалтерського обліку основних засобів	165
<i>Питання для самоконтролю</i>	166
<i>Тестові завдання</i>	167
<i>Практичні завдання</i>	180

Тема 7.**Облік нематеріальних активів**

7.1. Визнання та оцінка нематеріальних активів	183
7.2. Облік капітальних інвестицій у придбання (створення) нематеріальних активів	186
7.3. Облік амортизації та вибуття нематеріальних активів	191
7.4. Цифровізація бухгалтерського обліку нематеріальних активів	195
<i>Питання для самоконтролю</i>	196
<i>Тестові завдання</i>	196
<i>Практичні завдання</i>	199

Тема 8.**Облік запасів**

8.1. Визнання та класифікація запасів	201
8.2. Оцінка запасів при їх надходженні	203
8.3. Методи оцінки вибуття запасів	205
8.4. Облік виробничих запасів	208
8.5. Облік оборотних малоцінних та швидкозношуваних предметів ..	214
8.6. Цифровізація бухгалтерського обліку запасів	216
<i>Питання для самоконтролю</i>	218
<i>Тестові завдання</i>	218
<i>Практичні завдання</i>	231

Тема 9.**Облік витрат виробництва**

9.1. Загальна побудова виробничих витрат	235
9.2. Облік витрат виробництва	237
9.3. Методи обліку витрат виробництва та калькулювання собі- вартості продукції	238
9.4. Цифровізація обліку витрат виробництва	244
<i>Питання для самоконтролю</i>	244
<i>Тестові завдання</i>	245
<i>Практичні завдання</i>	247

ТЕМА 10.**Облік готової продукції**

10.1. Поняття, класифікація та оцінка готової продукції	250
10.1.1. Поняття готової продукції	250

10.1.2. Класифікація готової продукції	251
10.1.3. Оцінка готової продукції	253
10.2. Первинний та складський облік готової продукції	257
10.3. Аналітичний та синтетичний облік готової продукції	261
10.4. Визначення, класифікація та облік браку	265
10.5. Цифровізація бухгалтерського обліку готової продукції	271
<i>Питання для самоконтролю</i>	273
<i>Тестові завдання</i>	273
<i>Практичні завдання</i>	281

Тема 11-12.

Облік власного капіталу та облік забезпечень майбутніх витрат та платежів

11.1. Визначення власного капіталу, його структура та призначення...	284
11.2. Облік зареєстрованого, пайового капіталу та капіталу в дооцінках	287
11.3. Облік додаткового та резервного капіталу.....	291
11.4. Облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків), вилученого та неоплаченого капіталу.....	294
11.5. Цифровізація бухгалтерського обліку власного капіталу	298
12.1. Облік забезпечень майбутніх витрат і платежів.....	299
<i>Питання для самоконтролю</i>	303
<i>Тестові завдання</i>	304
<i>Практичні завдання</i>	309

Тема 13.

Облік довгострокових зобов'язань

13.1. Визнання та класифікація зобов'язань	314
13.2. Облік довгострокових позик	315
13.3. Облік довгострокових векселів виданих.....	318
13.4. Облік довгострокових зобов'язань по облігаціях	322
13.5. Облік довгострокових зобов'язань з оренди	325
13.6. Облік відстрочених податкових зобов'язань і активів	329
13.7. Цифровізація бухгалтерського обліку довгострокових зобов'язань	331
<i>Питання для самоконтролю</i>	332
<i>Тестові завдання</i>	332
<i>Практичні завдання</i>	340

Тема 14.

Облік короткострокових зобов'язань

14.1. Основні положення розрахунків з постачальниками та підрядниками	342
14.2. Облік зобов'язань за розрахунками з постачальниками	344
14.3. Облік короткострокових кредитів	349
14.4. Облік поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями	351
14.5. Облік операцій з короткостроковими векселями виданими ...	352
14.6. Облік розрахунків з учасниками.....	354
14.7. Облік розрахунків по інших операціях.....	356
14.8. Цифровізація бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками.....	358
<i>Питання для самоконтролю .....</i>	<i>360</i>
<i>Тестові завдання .....</i>	<i>360</i>
<i>Практичні завдання .....</i>	<i>365</i>

Тема 15.

Облік розрахунків за виплатами працівникам

15.1. Заробітна плата та її регулювання.....	369
15.2. Види та форми заробітної плати.....	372
15.3. Нарахування виплат, що проводяться на основі середнього заробітку, та оплата різного роду доплат і надбавок.....	378
15.4. Види утримань із заробітної плати	393
15.5. Синтетичний та аналітичний облік заробітної плати.....	395
15.6. Цифровізація обліку заробітної плати	398
<i>Питання для самоконтролю .....</i>	<i>399</i>
<i>Тестові завдання .....</i>	<i>399</i>
<i>Практичні завдання .....</i>	<i>412</i>

Тема 16.

Облік розрахунків з бюджетом та за страхуванням

16.1. Облік розрахунків за податками та платежами	416
16.2. Облік податку на доходи з фізичних осіб та військового збору.....	418
16.3. Облік розрахунків за страхуванням.....	422

16.4. Цифровізація обліку розрахунків з бюджетом за податками і платежами.....	424
<i>Питання для самоконтролю</i>	425
<i>Тестові завдання</i>	426
<i>Практичні завдання</i>	429

Тема 17.

Облік доходів підприємства

17.1. Визнання та класифікація доходів.....	433
17.2. Формування та облік доходів	434
<i>Питання для самоконтролю</i>	445
<i>Тестові завдання</i>	446
<i>Практичні завдання</i>	448

Тема 18.

Облік витрат діяльності

18.1. Загальні засади обліку витрат.....	450
18.2. Облік витрат за елементами.....	451
18.3. Облік витрат діяльності.....	460
18.4. Цифровізація бухгалтерського обліку витрат.....	476
<i>Питання для самоконтролю</i>	477
<i>Тестові завдання</i>	477
<i>Практичні завдання</i>	490

Тема 19.

Облік фінансових результатів діяльності підприємства

19.1. Облік результатів операційної діяльності.....	492
19.2. Облік результатів фінансових операцій.....	494
19.3. Облік результатів іншої діяльності.....	494
<i>Питання для самоконтролю</i>	496
<i>Тестові завдання</i>	496
<i>Практичні завдання</i>	501

Тема 20.

Фінансова звітність

20.1. Склад фінансової звітності, порядок її представлення та опрелюднення.....	505
20.2. Структура і зміст балансу (звіту про фінансовий стан)	509

20.3. Структура і зміст звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід).....	512
20.4. Структура і зміст звіту про рух грошових коштів	517
20.5. Структура і зміст звіту про власний капітал	519
20.6. Структура і зміст приміток до фінансової звітності.....	523
<i>Питання для самоконтролю .....</i>	<i>526</i>
<i>Тестові завдання .....</i>	<i>527</i>
<i>Практичні завдання.....</i>	<i>528</i>
Термінологічний словник.....	539
Список рекомендованої літератури.....	558

Навчальне видання

Шара Євгенія Юрївна

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

Навчальний посібник

Відповідальний за випуск
Комп'ютерна верстка
Обкладинка

О. В. Діордійчук
Д. М. Алексєєв
В. С. Жиборовський

Підписано до друку 17.06.2026. Формат 60 x 84¹/₁₆.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк офсетний. Умовн. друк. арк.32,78.

Видавництво «Алерта»

04210, м. Київ, а/с 112.

Тел.: (099) 607-97-62.

E-mail: alerta.pravoavednist@gmail.com, веб-сайт: alerta.kiev.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002